

*Теслюк Я. О.,**кандидатка юридичних наук,**доцентка кафедри адміністративного та інформаційного права
Інституту права, психології та інноваційної освіти
Національного університету «Львівська політехніка»*

ПОНЯТТЯ ЗОВНІШНЬОЇ ТРУДОВОЇ МІГРАЦІЇ ЯК ПРЕДМЕТА АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Анотація. Міграція, як у всьому світі, так і в Україні, є дуже поширеним явищем. Міграційні процеси є чинником, який впливає на міждержавні відносини, визначає соціально-економічний розвиток країн, а також впливає на формування ринку праці, сприяє раціональному використанню трудових ресурсів. За напрямком міграційних потоків міграцію прийнято поділяти на зовнішню, як міждержавну, та внутрішню, тобто переміщення у межах території однієї країни. В свою чергу, зовнішню міграцію можна розглядати як еміграцію (виїзд за межі держави) та імміграцію (в'їзд до країни). Трудова міграція є тим різновидом міграції, яка обумовлена метою працевлаштування особи чи всередині держави, чи за її межами. Явище зовнішньої трудової міграції не нове та часто дозволяє особі реалізувати за кордоном її право на гідну працю. В умовах глобалізації процеси зовнішньої трудової міграції є невід'ємною складовою міжнародних відносин і тим фактором, що впливає на світовий розвиток. Процес глобалізації світової економіки, що охопив світ, створює нові умови для міграції населення.

Україна не залишається осторонь згаданих процесів. Наша держава є країною походження, призначення та транзиту трудових мігрантів. Задля належного правового регулювання зовнішньої трудової міграції, насамперед, необхідним є встановлення змістовного наповнення поняття зовнішньої трудової міграції.

Має місце факт широкого використання вченими терміну «трудова міграція» з одночасною відсутністю однакості поглядів щодо змісту цього явища. В наукових працях існує чимало визначень та класифікацій трудової міграції, що обумовлено економічним та соціально-демографічним характером такого явища. Окрім цього трудова міграція є похідною від процесів культурних, правових, політичних, що також впливає на визначення поняття зовнішньої трудової міграції та велике їх різноманіття.

Обґрунтовано, що з-поміж загального переліку найуживаніших понять найбільш чітко та повно визначає обрану в роботі проблематику дефініція, закріплена у Законі України «Про зовнішню трудову міграцію» від 05.11.2015 № 761-VIII. Так у статті 1 Закону встановлено зміст поняття «зовнішня трудова міграція», під яким необхідно розуміти переміщення громадян України, пов'язане з перетинанням державного кордону, з метою здійснення оплачуваної діяльності в державі перебування.

Ключові слова: законодавство, ознаки, поняття, трудова міграція, трудовий мігрант.

Постановка проблеми. Адміністративно-правове регулювання трудової міграції є багатоаспектним, складним та тривалим процесом, який залежить від багатьох чинників, вра-

ховуючи також якість положень вітчизняного законодавства. Міграція населення завжди була і залишається вагомим чинником формування, функціонування та розвитку усіх без виключення спільнот людей. Саме у цьому пояснюється підвищена увага до регулювання міграційних процесів у світі взагалі та в кожній державі, зокрема. Однак, міграційні зв'язки між країнами і всередині кожної з них можуть відбуватися в не подібних соціально-економічних умовах і на неоднакових рівнях організації. Зазначене визначає характер окреслених відносин – вони можуть бути спонтанними (хаотичними), спрямованими на позитивні результати, або навпаки, носити руйнівний характер і непередбачувані наслідки. Проте слід зазначити, що у розвинутих країнах світу трудова міграція населення забезпечує певний ефект, коли виважена державна політика призводить до позитивних змін і в складі людських ресурсів, і населення загалом.

Відповідно пропонується наукове дослідження спрямоване на розвідку вітчизняного законодавства в частині адміністративно-правового регулювання трудової міграції. Окреслене набуває особливого значення в умовах сьогодення, коли спричинене війною масове покидання співвітчизниками кордонів України може призвести до трагічних демографічних наслідків. Крім того, неефективність правового регулювання трудової міграції своїм негативним результатом також впливає на зростання нелегальних переміщень і зайнятості працівників-мігрантів у сфері тіньової економіки. Міжнародна спільнота, натомість, відповідає посиленням заходів протидії проти нелегальної міграції, які в першу чергу зводяться до удосконалення нормативно-правових положень. В такому випадку виникає можливість застосування ефективніших засобів адміністративно-правового регулювання та охорони фундаментальних прав працівників-мігрантів.

Постановка завдання. Дослідження положень міжнародних нормативно-правових актів та законодавства України в частині визначення понять «зовнішня трудова міграція», «трудова міграція», а також «держава призначення»; визначення характерних спільних та відмінних ознак вказаних понять у міжнародній правовій системі та вітчизняній; встановлення окремих теоретичних та законодавчих проблем, пов'язаних із визначенням та розумінням змісту цих понять, а також обґрунтування можливих способів їх вирішення.

Виклад основного матеріалу. Правове регулювання є своєрідним засобом, значення якого обмежується тільки встановленням певних «меж» відносин, визначенням «кордонів» поведінки людей, внесенням порядку в суспільні відносини шляхом направлення поведінки людей тощо [1, с. 9]. Водночас зміст

правового регулювання, відповідно до потреб економічного базису, спрямований на:

а) впорядкування та закріплення пануючих суспільних відносин (регулятивна функція);

б) сприяння розвитку нових суспільних відносин (регулятивна функція);

в) виокремлення суспільних відносин, які не відповідають вимогам економічного базису та застосування до винних осіб засобів державного примусу (охоронна функція).

Зазначене вище вказує на різновиди норм, що здійснюють не лише регулятивну функцію, а окремо ще й охорону. Відповідно зміст правового регулювання вказує, що арсенал державної політики регулювання суспільних відносин використовує широкий спектр нормативно-правового інструментарію. На це звертав увагу і В. К. Гришук, досліджуючи кримінально-правові засоби охорони. Зокрема, вчений стверджує, що норми кримінального права використовуються в гармонійному поєднанні з іншими суспільними засобами: правовими (цивільно-правовими, адміністративно-правовими тощо), соціально-економічними, організаційно-політичними, інформаційними [2, с. 12–13].

Зазначене вище дає підстави стверджувати, що така взаємодія відбувається не лише під час застосування кримінально-правових засобів, а й нормативно-правових приписів інших галузей права також. В першу чергу це стосується адміністративного права, адже дана сфера правової системи України характеризується особливістю, яка полягає у тому, що адміністративно-правові норми наділені можливістю виконувати як регулятивну функцію, так і охоронну, а окремі із них спроможні здійснювати ці дві функції одночасно. Тому не викликає жодних здивувань переконання вчених що застосування однієї правової норми передбачає звернення до положення іншої галузі права.

Таке поєднання не заважає загалом виконувати праву свої основні завдання, оскільки галузі права не існують паралельно, а постійно конкурують одна з одною. Відповідна внутрішня конкуренція дає змогу системі права розвиватися, усувати протиріччя та дублювання [1, с. 77]. Окреслена позиція є актуальною, з огляду на особливість порушеної в роботі сфери дослідження. Таке твердження впливає з різносторонності трудової міграції, що об'єднує в собі питання не лише трудових прав відносин та права громадян на вільне пересування, а й інших сфер життя суспільства (економічної, політичної, культурної тощо). Зазначене вимагає прискіпливого державного впливу, а відтак і значного масиву норм адміністративно-правового регулювання відносин.

Підтвердженням зазначеному вище можуть слугувати статистичні дані. Зокрема, трудова міграція є найважливішим компонентом глобального розвитку, і в той же час становить серйозний виклик міжнародній спільноті. За даними ООН, за останні 50 років кількість людей, які живуть за межами своєї рідної країни, збільшилася майже вдвічі і в 2010 році складала понад 220 млн. осіб, а в 2020 році – вже 280 млн. осіб. Натомість, трудові мігранти сконцентровані у відносно невеликій кількості країн, зокрема дві третини всіх мігрантів проживають лише в 20 країнах, серед яких лідерами є Сполучені Штати Америки, Федеративна Республіка Німеччина та Саудівська Аравія [4]. І хоча пандемія коронавірусу сповільнила глобальну міграцію майже на 30 відсотків, однак за даними Міністерства

закордонних справ повномасштабне вторгнення російської федерації на територію України спричинило до перебування за кордоном більше 8 млн. українців (станом на липень 2023 року) [5].

Окремо варто наголосити на такій частині суспільного ладу, як безпека. Виклики сьогодення (російське збройне вторгнення на територію України) вказують на шалений міграційний сплеск, що може мати для нашої держави незворотні наслідки. Йдеться не лише про стихійність процесу еміграції корінного населення, а також й про імміграційний наплив нової маси іноземців, що у сукупності можуть спричинити до невідповідності законодавчої бази потребам суспільства. Крім того, брак належного правового досвіду діяльності органів управління у цій сфері вимагають проведення вчасних наукових досліджень у міграційній сфері. Очевидно, окремого значення набуває вирішення конкретних проблем, що стосуються особливостей адміністративно-правового регулювання питань трудової міграції.

Отже, попри те, що правове регулювання як різновид юридичного засобу знайшло своє широке використання в наукових роботах учених, однак досі не сформовано чіткої позиції щодо змісту та обсягу поняття адміністративно-правового засобу регулювання трудової міграції. На цю проблему звертав увагу й В. В. Франчук під час дослідження механізму адміністративно-правових засад протидії правопорушенням, пов'язаних з корупцією. Науковець підкреслював, що за одностайності позицій щодо встановлення процесу правового регулювання, як механізму правового впливу адміністративно-правових норм на суспільні відносини, присутні розбіжності в науковому усвідомленні та сприйнятті цих засобів [1, с. 81–82].

Необхідною умовою будь-якої наукової розвідки у сфері права є чітке та повне визначення відповідного понятійного апарату. Ще мислителі та державні діячі Стародавнього Риму дотримувалися тези: «Ignoratis terminis artis ignoratur et ars» (якщо термінологія певного предмета невідома, то невідомий і сам предмет). Відповідно, доки явищу чи предмету не буде притаманне окреме поняття, доти не буде точного сприйняття істотності феномену, що окреслює це визначення, а відтак буде також відсутнім і критерій поділу чи відокремлення одних засобів/заходів від інших [3, с. 49].

Одразу варто наголосити, що серед науковців не має одностайності не лише щодо адміністративно-правових засобів регулювання міграційних процесів, а й щодо визначення поняття, яке характеризувало б це явище. Досліджуючи даний феномен вчені використовують таку термінологію, як «трудова міграція», «економічна міграція», «праця за кордоном», «міграція робочої сили» тощо. Численна кількість згадуваних термінів призводить до дезорієнтацію органів державного управління під час розробки основних напрямів і заходів протидії нелегальним формам здійснення розглядуваної активності, утруднює здійснення статистичного обліку та нівелює достовірність статистичних показників.

Для того щоб з'ясувати зміст та розкрити сутнісні характеристики трудової міграції, а також здійснити оцінку її впливу на соціально-політичні та економічні процеси держави, варто звернутися до окремих робіт, що характеризують сутність міграції, зокрема трудової. Окреслене дослідження сприятиме не лише більш чіткому усвідомленню явища «трудова міграція», а й дозволить виробити пропозиції щодо удосконалення її адміністративно-правового регулювання.

Деякі вчені характеризують трудову міграцію як своєрідний рух населення, його переміщення всередині країни з подальшими галузевим, територіальним, професійним та соціальним перерозподілами [6, с. 134]. В інших роботах трудова міграція визначається як сукупність механічних, професійних переміщень і змін просторового положення індивідів щодо територіально закріплених структур населення, які виникають у цьому зв'язку [7, с. 211]. Окремі вчені розглядають міграцію, зокрема трудову, як масовий в кількісному і складний в структурному відношенні соціально-демографічний процес [8]. Інша група науковців трудову міграцію характеризують як фактично будь-яке переміщення в просторі. Автори цих робіт, характеризуючи переміщення як трудову міграцію, фактично відмовляються від розгляду конкретно-історичних, соціально-економічних та інших трактувань міграції [9].

С. В. Фомішин та І. Д. Шутак здійснивши аналіз міграційних процесів, під призмою розгляду правових основ міжнародної економічної діяльності, підсумували, що загалом у широкому значенні трудову міграцію необхідно визначати як сукупність усіх форм територіального руху населення, пов'язаного з трудовою діяльністю на території іншої країни. Натомість вузьке трактування зводиться до вселення жителів однієї країни на територію іншої, що супроводжується їх подальшим працевлаштуванням [10, с. 289].

Слід також зауважити, що перш за все, трудова міграція характеризується тимчасовістю виїзду та переміщення з метою працевлаштування. На відміну від стаціонарної міграції, для трудової міграції властиве збереження постійного зв'язку мігранта зі своєю родиною як у інформаційноособистісних формах, так і у економічних [11, с. 8]. Відтак у науковій літературі трудову міграцію розуміють як переміщення у просторі, що здійснюються індивідами з метою підвищення рівня життя на основі більш вигідного використання власної робочої сили без зміни постійного місця проживання [там же].

Ще одною перепорою у чіткості встановлення понятійного апарату досліджуваного явища є підміна термінів. Йдеться про феномени «міграція населення» і «трудова міграція». Очевидно, що міграція населення є більш ширшим поняттям, що фактично вміщує в собі один із її різновидів – трудову міграцію, що і є предметом цього дослідження. Таку невизначеність у термінології видається можливим пояснити шляхом вказівки на дві причини:

- по-перше, настільки різноманітні варіанти визначень трудової міграції пов'язані з її багатофактурністю, що призводить до її тлумачення конкретними проявами, що відповідно відображається й на наукових підходах;

- по-друге, більшість досліджень трудової міграції основними сутнісними ознаками вибирають лише такі, як: перетин мігрантами кордонів держави; строк перебування на її території; наявність або відсутність причин або цілей переселення, – що в свою чергу обмежує багатосторонність дослідження явища [12, с. 16].

Перед тим, як вказати приписи вітчизняного законодавства щодо порушеної в роботі проблематики, варто також зазначити окремі положення міжнародних правових норм та історію їх становлення. Отже, проблеми формування та впровадження у практику спільного підходу до поняття трудової міграції активно розроблялися протягом декількох десятиліть в рамках різних установ Організації Об'єднаних Націй. Натомість, ще в

1932 р у рішенні міжнародної конференції з міграційної статистики вказувалося, що «кожен акт від'їзду з однієї країни в іншу на певний час, за винятком туристичних поїздок, потрібно включити в поняття трудової міграції» [8, с. 17]. Для розмежування постійної та тимчасової міграції на цій конференції було запропоновано, що «під час від'їзду на термін один рік і більше трудова міграція повинна розглядатися як постійна», а «під час від'їзду на термін менше одного року трудова міграція повинна вважатися тимчасовою» [там же]. Крім того, не враховувалася прикордонна міграція, а критерії тривалості перебування були настільки обмежені, що не дозволяли повною мірою визначити деякі категорії мігрантів. Йдеться, наприклад, про сезонних мігрантів, коли працівники перебувають в державі призначення (в'їзду) коротший термін, аніж особи під час туристичних мандрівок чи відрядження.

Враховуючи це, в розроблених комісією ООН у 1953 році рекомендаціях, вже вказувалося на необхідності врахування мети перебування. У такому випадку закріплювалася ознака відмінності від «тимчасових мігрантів», до яких зокрема були віднесені особи, які є постійними жителями та які мають намір виконати певну роботу протягом не більше одного року, що оплачується в державі їх перебування [8].

Враховуючи відсутність чіткого терміну, який визначав би розглядувану категорію осіб, Міжнародна організація праці (МОП) розробила натомість класифікацію видів суб'єктів міжнародної трудової міграції, виділивши п'ять їх основних типів, а саме: 1) поселенців; 2) контрактних працівників; 3) професіоналів; 4) нелегальних мігрантів; 5) осіб, що шукають притулок / біженців [13, с. 180]. Таким чином вдалося можливим хоча б окреслити групу осіб, що можуть підпадати під досліджувану категорію.

Наступним кроком вказаної міжнародної організації було визначення поняття «трудова мігрант», яке знайшло свій зовнішній вияв у Конвенції Міжнародної організації праці № 97 про трудових мігрантів від 1 липня 1949 року [14]. Зокрема, трудова мігрант – особа, яка мігрує з однієї держави до іншої з метою отримати роботу (не за власний рахунок), і включає будь-яку особу, що допускається відповідно до закону як «трудова мігрант» (п. 1 ст. 11 Конвенції). Одночасно п. 2 ст. 11 Конвенції встановлює, що ця угода не застосовується до прикордонних працівників, осіб вільних професій, що в'їжджають на короткий термін, а також до артистів і моряків.

Враховуючи вище наведене, видається можливим виділити первинні ознаки, наявність яких формує феномен трудового мігранта. Відповідно це особа, яка:

- мігрує з однієї держави в іншу;
- метою є отримання оплачуваної роботи;
- допускається відповідно до національного законодавства як трудающий мігрант.

У Міжнародній конвенції про захист прав трудових мігрантів і членів їх сімей від 18 грудня 1990 року знаходиться більш розгорнуте визначення поняття «трудова мігрант» [15]. Згідно п. 1 ст. 2 ч. 1 Міжнародної конвенції термін «трудова мігрант» означає особу, яка займатиметься, займається або займалася оплачуваною діяльністю в державі, громадянином якої вона не є. У цьому визначенні вказується на те, що громадянство трудового мігранта є іншим, ніж громадянство держави, що його приймає. Також встановлюється, що до трудових мігрантів відносяться не лише особи, які мають намір працювати або вже

працюють, але і ті, хто раніше здійснював трудову діяльність в приймаючій державі. Варто зазначити, що на відміну від визначення, що міститься в Конвенції МОП № 97, цього разу вже конкретно вказується на те, що трудовий мігрант здійснює оплачувану трудову діяльність.

Натомість у Міжнародній конвенції 1990 року вже наведено визначення таких понять, як: «прикордонний працівник»; «сезонний працівник»; «моряк»; «працівник у проєкті»; «працівник цільового найму»; «працівник, що працює не за договором». Відповідно до вказаного документу, ця категорія працівників відповідає вимогам визначення, що міститься в п. 1 ст. 2 Конвенції.

Одночасно ст. 3 Конвенції вказує, що положення цього документа не застосовуються до таких категорій осіб, як:

- службовців міжнародних організацій;
- осіб, працевлаштованих державою за межами її території для виконання офіційних функцій;
- осіб, скерованих або працевлаштованих державою або від її імені за межами її території, що беруть участь в здійсненні різних програм співпраці від імені держави, що їх працевлаштувала;
- інвесторів, що проживають не в державі свого походження;
- біженців і апатридів;
- учнів і тих, що проходять стажування;
- моряків і працівників, зайнятих на стаціонарній прибережній установці, таких, що не мають дозволу на перебування і роботу в державі роботи за договором працевлаштування [15].

Визначення поняття «трудова міграція» міститься також в міжнародних угодах регіонального рівня. Серед них можна виділити Європейську конвенцію про правовий статус трудових мігрантів від 24 листопада 1977 року, прийняту у рамках Ради Європи. Відповідно до п. 1 ст. 1 зазначеної Конвенції трудовим мігрантом є громадянин держави-учасника Конвенції, якому дозволено іншою державою проживати на її території для виконання оплачуваної роботи [16]. Хоча конвенцію було підписано ще у 70-их роках минулого століття ратифікована вона була Верховною Радою України лише у березні 2007 року.

Окрім зазначених нормативно-правових актів, питанню захисту трудових прав працівників – мігрантів присвячені також: Декларація ООН соціального прогресу та розвитку (1949 р.), Конвенція ООН «Про зловживання в галузі міграції та про забезпечення трудящими – мігрантами рівності можливостей та поведіння (1975 р.), Рекомендації МОП «Про трудящих-мігрантів» (переглянута в 1949 р.), Рекомендації МОП «Щодо захисту працівників – мігрантів у слабозвинутих країнах і територіях» (1955 р.), Рекомендації МОП «Про зловживання в галузі міграції та про забезпечення трудящими-мігрантами рівності можливостей та поведіння (1975 р.), Декларація прав людини відносно осіб, що не є громадянами країни, в якій вони проживають (1985 р.) тощо.

Аналізуючи норми адміністративно-правового регулювання трудової міграції в Україні, варто вказати на наступні правові джерела: Конституція України, Закони України «Про громадянство», «Про зайнятість населення», «Про порядок виїзду з України і в'їзд в Україну громадян України», «Про імміграцію», «Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання», «Про зовнішню трудову міграцію», «Про соціальні послуги» та інші. Очевидно, що розглядувана група су-

спільних відносин регулюється не лише Законами України, а ще й низкою інших нормативно-правових актів. Йдеться про положення Указів Президента України, Положень та Розпоряджень Кабінету Міністрів України, Наказів міністерств та центральних органів виконавчої влади, що регулюють питання у сферах міграції (імміграції та еміграції), у тому числі протидії нелегальній (незаконній) міграції. Прикладом може слугувати Розпорядження КМУ «Про схвалення Стратегії державної міграційної політики України на період до 2025 року».

Розглядаючи предмет дослідження, то варто вказати на його законодавче закріплення. Отже, поняття «трудова міграція» закріплено в Законі України «Про зовнішню трудову міграцію», відповідно до якого це переміщення громадян України, пов'язане з перетинанням державного кордону, з метою здійснення оплачуваної діяльності в державі перебування. З даного визначення видається доцільним також виокремити ознаки розглядуваного явища, а саме: переміщення через державний кордон України; метою переміщення є здійснення оплачуваної діяльності; діяльність має здійснюватися в державі перебування. Враховуючи визначення в міжнародних правових актах, бракує ще ознаки яка вказувала б на термін перебування в іноземній державі та вид трудової діяльності (принаймні законність її походження). Одночасно варто вказати, що останню ознаку було все ж таки передбачено у законодавчому закріпленні терміну «трудова міграція», під яким слід розуміти громадянина України, який здійснював, здійснює або здійснюватиме оплачувану діяльність у державі перебування, не заборонену законодавством цієї держави.

Висновки. Отже, зазначене вище засвідчує важливість такого соціально-політичного й економічного явища, як зовнішня трудова міграція. Як наслідок, міжнародна спільнота, враховуючи вплив розглядуваного феномену на розвиток кожної держави в цілому, розробила низку міжнародних нормативно-правових норм регуляції міграційних процесів. Відповідно, прагнучи бути частиною світової спільноти та обравши курс на європейську інтеграцію, Україна взяла на себе зобов'язання ратифікацію низки положень міжнародних договорів та приведення внутрішнього законодавства у відповідність до їх вимог. Незважаючи на передбачення в приписах Конституції та Законах України основних засад міжнародної міграційної політики, все ж таки існують певні правові прогалини в понятійному апараті досліджуваного явища. Усунення недоліків вітчизняного законодавства в частині суперечливого тлумачення щодо застосування міжнародних положень призведе до можливості трудовим мігрантам України скористатися своїми правами на рівні громадян інших розвинутих держав.

Література:

1. Франчук В. В., Корещак-Шукевич Д. Д. Правопорушення, пов'язані з корупцією: адміністративно-правові засади протидії : монографія. Варшава : ЛьвДУВС, 2021. 183 с.
2. Гришук В. К. Поняття, предмет, методи, завдання, функції, система, джерела та принципи українського кримінального права : навч. посібник / В. К. Гришук. – Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2009. – 112 с.
3. Жеребкін В. Є. Логіка : підручник / В. Є. Жеребкін. – К. : Знання, 2008. – 255 с.
4. Пандемія коронавірусу істотно сповільнила світову міграцію. – URL: <https://www.dw.com/uk/pandemiia-koronavirusu-istotno-spovilnyla-svitovu-migratsiu-oon/a-56248039>

5. Хто і як рахує міграцію українців за кордон після початку повномасштабного вторгнення росії. – URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-ato/3732355-kilkist-ukrainciv-ta-ih-migracia-za-kordon-cherz-vijnu.html>
6. Лібанова Е. *Зовнішні трудові міграції населення України* – К. : РВПС України, 2002. – 206 с.
7. Кушнірчук-Ставніча О. М. Тенденції, ризики та наслідки трудової міграції населення в регіональному вимірі. – *Регіональна економіка*. – 2012. – № 1. – С. 208–213.
8. World Population in 2030. Draft. Population Division of the Department of the UN Economic and Social Affairs (DESA), 9 December 2003. – P. 17.
9. Позняк О. Нові тенденції міграції населення України. – *Праця і зарплата*. – 1997. – № 15. – С. 17.
10. Фомішин С. В., Шутак І. Д. *Правові основи міжнародної економічної діяльності*: [навч. посіб.] – Київ: Кондор, 2009. – 454 с.
11. Населення України. Трудова еміграція в Україні. – К.: Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М. В. Птухи НАН України, 2010. – 233 с.
12. Волоско Я. О. Адміністративно-правове регулювання трудової міграції в умовах трансформації економіки України: автореферат дис. на здобуття наук. ступеня к-та юрид. наук : спеціальність 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право» / Я. О. Волоско. – Львів., 2016. – 24 с.
13. Трюхан О.А. *Право працівників-мігрантів на зайнятість: міжнародні стандарти і законодавство України*. – *Часопис цивілістики*, 2015. – С. 178-183.
14. Конвенція про працівників-мігрантів від 01.07.1949 р. № 97. – URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/993_159.
15. Міжнародна конвенція про захист прав усіх трудових мігрантів і членів їх сімей від 18.12.1990 р. – URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_203.
16. Європейська конвенція про правовий статус трудящих-мігрантів від 24 листопада 1977 року. – URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_307.

Tesliuk Ya. The concept of external labor migration as a subject of administrative and legal regulation

Summary. Migration, both in the whole world and in Ukraine, is a very common phenomenon. Migration processes are a factor that affects interstate relations,

determines the socio-economic development of countries, and also affects the formation of the labor market, promotes the rational use of labor resources. According to the direction of migration flows, migration is divided into external, as interstate, and internal, that is, movement within the territory of one country. In turn, external migration can be considered as emigration (leaving the country) and immigration (entering the country). Labor migration is a type of migration that is determined by the purpose of employment of a person both within the state and outside its borders. The phenomenon of external labor migration is not new and often allows a person to exercise his right to decent work abroad. In the conditions of globalization, the processes of external labor migration are an integral part of international relations and the factor that affects world development. The process of globalization of the world economy, which has covered the world, creates new conditions for population migration.

Ukraine does not remain aloof from the mentioned processes. Our state is the country of origin, destination and transit of labor migrants. For proper legal regulation of external labor migration, first of all, it is necessary to establish the content of the concept of external labor migration.

There is a fact of widespread use by scientists of the term "labor migration" with a simultaneous lack of unanimity of views regarding the content of this phenomenon. In scientific works, there are many definitions and classifications of labor migration, which is due to the economic and socio-demographic nature of this phenomenon. In addition, labor migration is derived from cultural, legal, and political processes, which also affects the definition of the concept of external labor migration and their great diversity.

It is substantiated that from among the general list of the most used concepts, the definition established in the Law of Ukraine "On External Labor Migration" most clearly and fully defines the problem chosen in the work. The content of the concept of "external labor migration" has been established, under which it is necessary to understand the movement of citizens of Ukraine, connected with the crossing of the state border, in order to carry out paid activities in the host country.

Key words: legislation, signs, concepts, labor migration, labor migrant.